

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2006

Regeringens proposition med förslag till lagar om stöd för upphörande med att bedriva jord- bruk och om ändring av lagar som gäller avträ- delsystemet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 april 2006 en proposition med förslag till lagar om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och om ändring av lagar som gäller avträdelssystemet (RP 34/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 18/2006 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Esko Laurila, äldre regeringssekreterare Heikki Koponen och äldre regeringssekreterare Katriina Pessa, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet

- företagsforskare Heikki Mäntykoski, Södra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- överinspektör Tapio Leinonen, Norra Karelen arbetskrafts- och näringscentral
- pensionsförsäkringsdirektör Pentti Saarimäki, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA
- agrolog Kallepekka Toivonen, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter
- ordförande Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund rf.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- social- och hälsovårdsministeriet
- Pensionsskyddscentralen
- Folkpensionsanstalten
- Sametinget
- Ålands landskapsregering
- Finlands Kommunförbund
- Maataloustuottajien Keski-Pohjanmaan liitto
- Renbeteslagsföreningen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Genom lagen förlängs systemet med avträdelse-

stöd till de lantbruksföretagare som upphör med att bedriva jordbruk 2007—2010. Till sitt innehåll motsvarar lagen i huvudsak lagen om avträ-

delsestöd för lantbruksföretagare, med stöd av vilken motsvarande stöd har kunnat beviljas lantbruksföretagare som upphört med jordbruket 1995—2006. En äldre jordbrukare ska fortfarande innan han eller hon uppnår åldern för ålderspension kunna upphöra med att bedriva jordbruk för att förbättra jordbrukets struktur så att avträdarens och avträdarens makes utkomst tryggas fram till pensionsåldern med hjälp av stödet. De villkor som gäller avträdaren, överlåtelseägaren och den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen bibehålls i huvudsak oförändrade. Åldersgränsen för avträdarna förblir 56 år vid generationsväxlingar, om förvärvaren är avträdarens barn eller barnets make. Även vid överlåtelser av tillskottsmark på ett barn eller barnets make blir åldersgränsen 56 år. Däremot vid överlåtelser till andra höjs åldersgränsen för avträdarna vid generationsväxlingsöverlåtelser från nuvarande 56 och vid överlåtelser av tillskottsmark från nuvarande 57 till 60 år. Även för dem som bedriver renhushållning höjs åldersgränsen med ett år. Utarrendering som avträdelseform bibehålls endast 2007 och 2008. Dessutom görs samordningen av avträdelsetidpunkten och tidpunkterna för upphörandet med förvärvsverksamheten flexibla än nu så att när avträdaren upphört med jordbruket ska han eller hon fortfarande kunna fortsätta med eventuell annan förvärvsverksamhet, men stödet börjar betalas först när förvärvsverksamheten upphört eller minskat så mycket att det minimiförtjänstbelopp som hindrar att arbetslöshetspension betalas ut underskrids.

Också de nuvarande avträdelseformerna bibehålls. En äldre lantbruksföretagare ska kunna upphöra med att bedriva jordbruk genom att överlåta sin gårdsbruksenhet till en ung jordbrukare som fortsätter med gårdsbruket eller genom att överlåta eller arrendera ut gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark åt en annan jordbrukare. Generationsväxling på gårdsbruksenheten ska emellertid kunna genomföras även på så

sätt att alla aktier i ett aktiebolag som bildats av gårdsbruksenheten överlåts till den som fortsätter med gårdsbruket eller så att gårdsbruksenheten överlåts till ett bolag där den som fortsätter med gårdsbruket har bestämmande inflytande. Villkoret för att bolagen ska godkännas är emellertid att den verksamhet som delägarna i bolaget bedriver kan anses uppfylla de villkor som krävs av jordbrukaren när han eller hon upphör med eller bedriver jordbruk som enskild näringsidkare.

I den föreslagna nya lagen har beaktats även de ändringar som gjorts i arbetspensionssystemet 2005 och 2006 och som för sin del utgör grund för fastställande av avträdelsestödet.

Den gällande lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare innehåller villkor för beviljande och betalning av stöd under tre olika avträdelseperioder. Att gårdsbruksenheter i bolagsform tas med ökar antalet bestämmelser ytterligare och skulle förutsätta betydande ändringar i hänvisningarna inom lagen. Dessutom påverkar de föreslagna bestämmelserna lagens uppbyggnad. Regeringen föreslår att den gällande lagens giltighetstid inte förlängs utan att det för tydlighetens skull stiftas en ny lag som förlänger systemet. Den gällande lagen tillämpas fortfarande på de avträdelsestöd som har beviljats eller beviljas på grund av avträdelser under perioden 1995—2006. Den ändras emellertid så att ändringarna i arbetspensionssystemet utsträcks till att i vissa avseenden gälla även pensioner som redan betalas ut. I de lagar som gäller de tidigare avträdelsesystemen föreslås dessutom på motsvarande sätt vissa tekniska ändringar som förorsakas av arbetspensionssystemen.

Den föreslagna nya lagen hänför sig till budgetpropositionen för 2007. Den nya lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. De lagar som gäller ändringar av lagarna om de tidigare stödsystemen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att det centrala målet med propositionen är att förlänga systemet med avträdelsestöd för att det ska bli möjligt att planera generationsväxlingar och utveckla gårdsbrukets struktur på lång sikt. Det bör dock observeras att tillämpningsperioden för stödsystemet är tre år kortare än Europeiska gemenskapens (EG) programperiod för landsbygdsutveckling men lika lång som den pågående tillämpningsperioden. Stödsystemet föreslås gälla avträdelse som sker 2007—2010.

Utskottet tycker det är viktigt att propositionen som ambition också har att undanröja hinder för generationsväxlingar som beror på jordbruksföretagens olika juridiska status. Propositionen tillåter följaktligen att man med hjälp av avträdelsestöd genomför generationsväxling också när gårdsbruksverksamhet har bolagiserats. Men också framöver kommer stödet att främst inriktas på familjejordbruk. Stöd beviljas därför bara företagare som trots bolagiseringen har kunnat få försäkring som lantbruksföretagare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL, 467/1969). Syftet är alltså att systemet med avträdelsestöd i fortsättningen ska användas för att stödja endast jordbruk av typen familjejordbruk.

Eftersom det är tänkt att också lantbruksföretagare som har ombildat sin gårdsbruksenhet eller jordbruksproduktion till ett bolag ska kunna bli stödberättigade avträdare måste en lång rad hänvisningar i den gällande lagen ändras och lagens struktur förtydligas till följd av de nya bestämmelserna om dessa företagare och bolag, påpekas det i propositionsmotiven. Med tanke på att regelverket ska bli tydligare är regeringens förslag att genomföra stödsystemet genom att stödbestämmelserna utfärdas i form av en ny lag helt på sin plats, menar utskottet. Lagen ersätter alltså den gällande lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Som ovan konstaterats gäller den föreslagna lagen avträdelse som sker 2007—2010. Avträdelsestödet ska fortfarande

finansieras helt och hållet med nationella medel. Stödvillkoren förblir i stort sett oförändrade.

Som villkor för generationsväxling på en gårdsbruksenhet föreslås fortfarande gälla att avträdaren är minst 56 år, om förvärvaren är avträdarens barn eller ett barns make. Åldersgränsen stiger till 60 år om förvärvaren är någon annan. Vid överlåtelse av äganderätten till tillskottsmark krävs i regel fortfarande minst 60 års ålder. Men om tillskottsmark överläts till avträdarens barn eller till barnets make, är åldersgränsen 56 år. När jordbruksmark utarrenderas som tillskottsmark är minimiåldern fortfarande 60 år. För dem som bedriver rennärning stiger åldersgränsen till 56 år. Utarrendering av åkermark slopas som avträdelseform, men med hänsyn till systemet med samlat gårdsstöd bibehålls den ändå 2007 och 2008 för att möjliggöra planmässiga utarrenderingar.

Det är enligt utskottets mening ytterst viktigt att åldersgränsen för generationsväxling fortfarande i regel är 56 år. Det borgar för att de som fortsätter med gårdsbruket inte tappar intresset och söker sig till andra yrken i väntan på generationsväxlingen. Om åldersgränsen höjdes skulle intresset för att ta över eventuellt minska. Utskottet föreslår nedan vissa ändringar i de föreslagna åldersgränserna som är kopplade till ett nära släktskap mellan avträdaren och förvärvaren. Dessutom föreslår utskottet nedan en övergångsbestämmelse för överlåtelse av tillskottsmark.

Utskottet påpekar att generationsväxlingen genom avträdelsepensionslagstiftningen löser situationen för dem som går i pension samtidigt som den underlättar för dem som tar över främst genom stödformer kopplade till startstöd för unga jordbrukare enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999). Ett av syftena med propositionen är enligt motiven att samordna stödvillkoren för avträdelse och övertagande också för att den som fortsätter med gårdsbruket ska kunna ordna finansieringen.

Utskottet pekar på att systemet med avträdelsestöd innehåller två instrumentuppsättningar

för att påverka jordbruksenheter villkor. Å ena sidan underlättar avträdelsestödet generationsväxlingar på gårdsbruksenheter och garanterar därmed att livsdugliga gårdsbruksenheter består och utvecklas. Å andra sidan bidrar systemet till att enheterna blir större när det tillåter att jordbruksmarken överläts till andra gårdsbruksenheter som tillskottsmark, varvid jordbrukarna på dem får större lägenheter och kan förbättra sina verksamhetsförutsättningar. Utskottet vill särskilt poängtera att syftet med att stödja i synnerhet generationsväxlingar men också överlåtelser av tillskottsmark är att få den unga företagargenerationen att börja bedriva jordbruk. Det gör det lättare att utveckla näringen och se över strukturerna.

Med hänvisning till erhållen utredning anser utskottet att systemet med avträdelsestöd också borde kunna tillämpas på fastigheters ägoregleringar. Ägoregleringar används för att förbättra ägorna genom att byta skiftesläggning och därmed främja användningen av fastigheten. Regleringar har traditionellt gjorts på områden där fastighetsstrukturen är splittrad. Nyskifte är den viktigaste formen av ägoreglering. Frivilliga ägoregleringar mellan odlare är också möjliga, liksom också ett förfarande där staten skaffar åkermark av företagare som lägger ned sitt jordbruk och i samband med nyskifte överlåter dem till odlare som vad ägostrukturen beträffar anses lämpliga och som har uppgett sig vara villiga att skaffa åkermark i sin ägo.

Utskottet påpekar att ägoregleringarna förbättrar åkerägornas struktur och främjar därför åkerodlingen. Genom att reglera äganderätten i samband med ägoregleringar kan äganderätten till markområden ordnas på ett förnuftigt sätt med avseende på skiftesläggningen. Ägoregleringarna bidrar därmed till att förbättra jordbrukets struktur, vilket också systemet med avträdelsestöd syftar till.

I systemet med avträdelsestöd krävs emellertid att den i köpebrevet antecknade förvärvaren är en fysisk person som uppfyller villkoren i systemet och avger de förbindelser systemet kräver. Därför tillåter de nuvarande bestämmelserna inte avträdelsestöd när avträdaren säljer åk-

rarna direkt till staten för vidareöverlåtelse till odlare. Utskottet konstaterar att inte heller den nu aktuella propositionen innehåller bestämmelser som tillåter överlåtelse i fall som dessa. Utskottet vill dock påpeka att avträdelsestödet är ett sådant i artikel 87 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen avsett statligt stöd som kommissionen enligt artikel 88.3 i fördraget ska underrättas om innan det genomförs. Utskottet har uppmärksamgjorts på att verkställigheten av det föreslagna avträdelsestödsystemet kunde äventyras om systemet nu utsträcktes till ägoregleringar. Utskottet förutsätter därför att den lagändring som behövs bereds omsorgsfullt som ett separat lagstiftningsprojekt (*Utskottets förslag till uttalande*).

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

1. Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

3 §. I 3 § 1 mom. 2 punkten nämns djurhållning i definitionen på jordbruk. Eftersom pälsdjursuppfödning är avsett att höra till jordbruk, föreslår utskottet att näringen explicit nämns i definitionen.

8 §. I propositionen föreslås att avträdelseåldern ska bero dels på avträdelseformen, dels på om det råder ett nära släktskap mellan avträdaren och förvärvaren. Generationsväxling och överlåtelse av tilläggsmark mellan föräldrar och barn samt barnets make får ske vid 56 års ålder. Samma åldersgräns gäller för den som upphör med rennäring. I annat fall får generationsväxling på gårdsbruksenheter och överlåtelse av åkermark som tillskottsmark ske först vid 60 års ålder. Likaså måste avträdaren ha fyllt 60 år för att få arrendera ut åkermark som tillskottsmark. Orsaken till att åldersgränserna är fler är enligt propositionen att man velat garantera att familjeinterna generationsväxlingar sker vid rätt tid-

punkt men delvis också för att det uppstår kostnadsbesparingar. Även om syftet är acceptabelt och relevant med avseende på lagens ändamål, är ett glapp på fyra år trots allt anmärkningsvärt stort. Det accentueras i synnerhet när en avträdare med familj överlåter sitt jordbruk exempelvis till ett syskonbarn för att avträdarens eget barn inte vill ta över. Även om utredningar som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt gjort visar att en överväldigande majoritet av generationsväxlingarna skett genom familjeintern överlåtelse, borde avträdelseåldern med hänsyn till den högsta åldern för avträdelse inte sättas vid 56 år bara i fråga om överlåtelse mellan föräldrar och barn och barnets make utan också tillåta avträdelse till avträdarens syskonbarn eller deras makar. Samtidigt bör man beakta att det barn som tar över när två makar avträder samtidigt inte nödvändigtvis behöver vara makarnas gemensamma barn.

I propositionen föreslås en förhållandevis abrupt höjning av åldersgränsen för överlåtelse av tillskottsmark, från 57 till 60 år i fråga om andra överlåtelser än sådana som sker inom familjen eller mellan nära släktingar. För att ändringen inte ska komma alltför hastigt för de avträdare som kommit långt i sina planer på hur och när de ska avträda, föreslår utskottet att åldersgränsen höjs först 2009.

Utskottet föreslår att 1 och 3 mom. ändras i enlighet med det ovan sagda och att i 4 mom. görs en teknisk justering.

10 §. I paragrafen föreslås bestämmelser om pensioner som förhindrar avträdelsestöd. Regeringen har återtagit sin proposition med förslag till folkpensionslag och lag om handikappförmåner samt vissa lagar som har samband med den (RP 209/2005 rd). Utskottet föreslår att hänvisningen till lagarna i propositionen stryks i 1 punkten.

12 §. Utskottet konstaterar att ett essentiellt villkor för att avträdelsestöd ska betalas är att avträdaren upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk. Med andra ord ska avträdaren upphöra med att bedriva jordbruk som näring. Å andra si-

dan är det inte tänkt att avträdarna ska förbjudas all djurhållning. Givetvis är det tillåtet att ha sällskapsdjur efter avträdelsen. Däremot kan det uppstå problem när djur hålls såväl som produktionsdjur som i egenskap av sällskapsdjur eller av andra än produktionsmässiga skäl. I propositionen görs denna gränsdragning i fråga om hästar och renar och föreslås att det genom förordning av statsrådet föreskrivs om det maximala antalet hästar och renar som avträdaren får använda utan att det anses som bedrivande av kommersiellt jordbruk. Grundlagsutskottet anser emellertid i sitt utlåtande att det bör föreskrivas i lag om begränsningen. Avsikten är inte att ändra det nuvarande systemet på denna punkt. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att bestämmelser om det största antalet hästar och renar tas in i 2 mom. En avträdare får efter avträdelsen ha högst tre renar. På så sätt kan avträdaren behålla sitt renmärke och användningen av renkött för eget behov i stort sett tillgodoses. När två makar tillsammans avträder kan de ha högst två hästar tillsammans. Tanken är att medge egna hobbyn, t.ex. ridning eller trav i liten skala men så att avel inte bedrivs. För att detta ska framgå tydligt också av lagen, föreslår utskottet att användningen av hästar för avel uttryckligen förbjuds.

13 §. Utskottet föreslår att bestämmelsen i 2 mom. om det största innehavet av aktier tydliggörs.

15 §. I 15 § föreslås regler för generationsväxling. Där ingår främst bestämmelser om den yrkesskicklighet som krävs av förvärvaren, hans eller hennes inkomster av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket, om gårdsbruksenhets lönsamhet och om andra krav på gårdsbruksenheten. I 4 mom. föreslås ett vittgående bemyndigande att utfärda förordning.

I en utredning till utskottet har det påpekats att statsrådsförordningen huvudsakligen skulle föreskriva om samma saker som det bestämts om genom förordning med stöd av den gällande lagen.

Enligt 1 mom. 3 punkten krävs det att förvärvarens inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger det maximibelopp som fastställs genom förordning av statsrådet. Enligt 4 mom. ska det föreskrivas genom förordning av statsrådet om det minimibelopp som gårdsbruksenhetsens företagsinkomst ska nå upp till för att affärsplanen ska visa att gårdsbruksenheten är ekonomiskt livskraftig. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande det viktigt att det föreskrivs om inkomstgränserna eller åtminstone om grunderna för hur de bestäms genom lag.

Utskottet föreslår att i 1 mom. 3 punkten föreskrivs om en inkomstgräns på 55 000 euro, vilket, med beaktande av hur länge lagen gällt samt kostnadsutvecklingen under den tiden, motsvarar den inkomstgräns som framgår av förordningen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1583/1994). Av propositionsmotiven framgår att det var regeringens avsikt att bibehålla inkomstgränsen. Till följd av förslaget förelår utskottet också att bemyndigandet att utfärda förordning stryks.

Utskottet föreslår att 1 mom. 4 punkten kompletteras med ett krav på att företagsverksamheten under de fem år som följer på överlåtelsen ska komma upp till en årlig inkomst på 10 000 euro. Beloppet motsvarar det som enligt propositionen skulle ha nämnts i statsrådets förordning.

Till följd av den föreslagna ändringen i 1 mom. 4 punkten föreslår utskottet att bemyndigandet att utfärda förordning om företagsinkomstens minimibelopp stryks i paragrafens 4 mom.

I 3 mom. föreslås att generationsväxlingar på gårdsbruksenheter begränsas till överlåtelser där förvärvaren inte fått startstöd för unga jordbrukare. Tanken är att från överlåtelserna av tillskottsmark undanta de överlåtelser där avträdaren har börjat bedriva jordbruk på det sättet att han eller hon redan är en privat jordbrukare som fått startstöd för jordbruket. Däremot ska de jordbrukare som har skaffat sig andelar i föräld-

rarnas gårdsbruksenhet genom en stegvis genomförd generationsväxling fortfarande betraktas som personer som fortsätter med jordbruket efter en generationsväxling. Utskottet föreslår en bestämmelse om detta i momentet.

17 §. Paragrafen föreslås få bestämmelser om villkoren för upphörande med renhushållning. I 1 mom. föreskrivs om generationsväxling på renhushållningslägenheter och i 2 mom. om överlåtelse av tillskottsrenar. Villkoren för förvärvaren är i stort sett desamma som vid generationsväxling och överlåtelse som tillskottsmark på gårdsbruksenheter. Den största skillnaden är att för renhushållningen inte föreskrivs om ett minimibelopp för företagsinkomsten utan om storleken på den renbesättning förvärvaren får vid generationsväxlingen och om det minsta antalet renar vid överlåtelse av tillskottsrenar. Minimiantalet tillskottsrenar anges i lagen och är enligt 1 mom. 2 punkten 20 renar medan minimistorleken på den renbesättning förvärvaren får vid generationsväxlingen regleras genom förordning av statsrådet. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det bör föreskrivas i lag också om minimistorleken på den renbesättning som förvärvaren av en renhushållningslägenhet får. Enligt utredning till utskottet är det tänkt att förvärvaren ska ha en så stor renbesättning att han eller hon kan få stöd för den enligt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001). Enligt den gällande förordningen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1583/1994) är minimistorleken 80 renar. Eftersom stödet är av vital betydelse för rennäringssidkare, kan man anse att det inte är någon idé med ett lägre maximiantal som villkor för avträdelse. Utskottet föreslår följaktligen att en bestämmelse med detta innehåll tas in i 1 mom. 1 punkten och att bestämmelsen om bemyndigande att utfärda förordning stryks i 2 mom.

19 §. Utskottet föreslår en tydligare formulering i 3 mom.

20 §. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigering i 2 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

21 §. Utskottet föreslår en tydligare formulering i 2 mom.

24 §. Utskottet föreslår att hänvisningen i 1 mom. 2 punkten ändras till följd av den ändring som föreslås i 15 § 1 mom. 4 punkten. Dessutom föreslås en författningsteknisk ändring.

25 §. Paragrafen föreslås ha bestämmelser om generationsväxlingsöverlåtelse av renhushållning till flera förvärvare. Med motiveringen under 17 § 1 mom. 1 punkten föreslår utskottet att överlåtelsen kan ske till flera förvärvare om varje enskild förvärvare till följd av överlåtelsen har en renbesättning på minst 150 djur. Dessutom föreslår utskottet att bemyndigandet att utfärda förordning stryks i momentet.

29 §. Utskottet föreslår en författningsteknisk ändring i paragrafens 1 mom.

31 §. Regeringen har återtagit sin proposition med förslag till folkpensionslag och lag om handikappförmåner samt vissa lagar som har samband med dem. Detta påverkar också de hänvisningar i denna lag som gäller den återtagna propositionen. Utskottet föreslår därför att hänvisningarna i 1, 2 och 4 mom. till den nämnda propositionen ändras till hänvisningar till bestämmelser i den gällande folkpensionslagen (347/1956). Dessutom föreslår utskottet en lagteknisk ändring i 2 mom.

34 §. Paragrafen har regler för anhängiggörande av ansökan. Enligt 1 mom. ska till ansökan fogas de förbindelser som avses i 15—21 § och 23 § 2 och 3 mom. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med en hänvisning till 33 § som handlar om utredningar som ska bifogas ansökan.

Enligt 4 mom. kan pensionsanstalten bl.a. framskjuta tidpunkten för anhängiggörandet, om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnat in begärda utredningar. Utskottet föreslår att det i momentet direkt anges vilka påföljderna blir på det sätt grundlagsutskottet föreslagit i sitt utlåtande.

37 §. Utskottet föreslår att 1 mom. ges en tydligare skrivning.

38 §. Utskottet föreslår några lagtekniska ändringar i 1 mom. 7 och 8 punkten. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

41 §. Utskottet föreslår att 2 mom. preciseras. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

42 §. Utskottet föreslår en del lagtekniska ändringar i 2 och 4 mom.

Den föreslagna lagen ger avträdare möjlighet att efter avträdelsen fortsätta förvärvsarbete, men avträdelsestödet börjar inte betalas förrän förvärvsarbetet upphört eller minskat så att förvärvsinkomsten från det stannar under förvärvsinkomstgränsen. För denna tid tjänar avträdaren vanligen in 1,9 procent i pension per år.

Enligt 42 § 1 mom. i den föreslagna avträdelsestödslagen ändras avträdelsestödet grundbelopp till en lika stor ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (pension enligt LFöPL) vid ingången av månaden efter den under vilken mottagaren av avträdelsestöd fyller 63 år. Men om avträdaren hunnit fylla 63 år innan avträdelsestöd börjar betalas ut, behövs det i lagen bestämmelser om hur man ska förfara i det fallet. Med beaktande av målet för arbetspensionsreformen vore det bäst om avträdaren, om han eller hon så vill, kan framskjuta ålderspensionen enligt LFöPL tills han eller hon annars avser gå i ålderspension. Då tjänar han eller hon fortfarande in pension på de andra anställningarna enligt en åldersrelaterad procent, som efter 63 års ålder är 4,5. Om ålderspension enligt LFöPL mot avträdares vilja börjar betalas ut när avträdaren fyller 63, skulle intjäningsprocenten vara 1,5 för arbete som utförs vid sidan om pensionen. Detta åter främjar inte arbetspensionsreformens syfte.

Det vore ändamålsenligt om avträdaren i förekommande fall kunde skjuta på utbetalningen av den ålderspension enligt LFöPL som bestäms på samma sätt som avträdelsestödet grundbelopp, i det fall att avträdelsestöd inte börjat betalas ut av den anledningen att avträdaren hela tiden haft annat förvärvsarbete. Eftersom huvudregeln är

att grundbeloppet ändras till ålderspension när avträdaren fyller 63 år, vore det bäst att i 42 § ta in en särskild bestämmelse om saken. Förfarandet är analogt med den bestämmelse i lagen om pension för arbetstagare som tillåter en person som får rehabiliteringspenning att skjuta på ålderspensionen genom att efter rehabiliteringsperioden återgå till förvärvslivet.

Utskottet föreslår ett nytt 5 mom. med ovan relaterade bestämmelser.

43 §. Till följd av att regeringen återtagit sin proposition avseende en ny folkpensionslag föreslår utskottet att passusen om förtida ålderspension enligt den nya folkpensionslagen eller lagen om införande av denna stryks i 3 mom. Hänvisningarna till pensionslagstiftningen för arbetstagare föreslås preciserade så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare i motsats till den lag med samma namn som träder i kraft den 1 januari 2007. Dessutom föreslår utskottet i momentet vissa lagtekniska ändringar.

45 §. I 4 mom. finns bestämmelser om betalning av avträdelsestöd efter avbrott. Enligt propositionen utfärdas bestämmelser om förfarandet genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om förfarandet skulle utfärdas i analogi med den nuvarande förordningen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Förfarandet har också ansetts inbegripa begränsningen att avträdelsestöd inte betalas retroaktivt för längre än sex månader. Detta är en bestämmelse som gäller stödtagarens rätt. Utifrån erhållen utredning anser utskottet att bestämmelser om begränsningen bör utfärdas i lag. Likaså vore det på sin plats att i lag föreskriva om villkoret att pensionsanstalten skriftligt ska underrättas om att orsaken till utbetalningsavbrottet undanröjts. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med dessa bestämmelser och att bemyndigandet att utfärda förordning stryks.

46 §. Utskottet föreslår att formuleringen i 2 mom. preciseras och att 3 mom. görs tydligare.

48 §. Utskottet föreslår en del lagtekniska preciseringar i 2 mom.

52 §. Utskottet föreslår att 2 mom. preciseras.

54 §. Utskottet föreslår att 1 mom. tydliggörs.

57 §. Utskottet föreslår en del lagtekniska ändringar i 1 mom. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

63 §. I paragrafen anges vilka myndigheter som ansvarar för verkställigheten av lagen, bland dem Renbeteslagföreningen. Men föreningens uppgift är endast att komma med yttranden. Utskottet föreslår att föreningen stryks i paragrafen.

64 §. Paragrafen handlar om hur lagen verkställs i landskapet Åland. Tanken har varit att tillämpa den i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) angivna möjligheten att genom överenskommelseförordning föreskriva om hur uppgifter som hör till rikslagstiftningen ska skötas i landskapet Åland. Utskottet anser det emellertid motiverat att en riksförvaltningsmyndighet anges som genomförare i lagen, även om avsikten vore att överföra uppgiften på en aktör inom landskapssjälvstyrelsen. Utskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet härmed.

66 §. I paragrafen föreslås regler för kontroller som gäller stödtagare och förbindelsegivare. Den som utför kontrollen föreslås ha rätt att i den omfattning som tillsynsuppgiften förutsätter granska de områden som omfattas av förbindelsen samt produktions- och ekonomibyggnader. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att kontroller inte får utföras i rum som omfattas av hemfriden. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 2 mom. preciseras i detta hänseende.

Grundlagsutskottet anser också att det inte behöver utfärdas närmare bestämmelser genom statsrådsförordning om det detaljerade genomförandet av kontrollen. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår därför att 3 mom. stryks.

68 §. Utskottet föreslår vissa lagtekniska ändringar i 1 och 2 mom.

71 §. Utskottet föreslår en precisering av 2 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

73 §. Utskottet föreslår ett par lagtekniska ändringar i 2 mom.

74 §. Med hänsyn till kravet på exakthet och noggrann avgränsning anser grundlagsutskottet att paragrafen bör ändras. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande.

81 §. Utskottet föreslår före paragrafen en ny kapitelrubrik, "Ikraftträdande".

Av 1 mom. framgår det att lagen träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Men om Europeiska gemenskapernas kommission inte godkänner lagen som sådan, kan den sättas ikraft till de delar kommissionen godkänt den. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår jord- och skogsbruksutskottet att andra meningen i 1 mom. stryks.

82 §. I 1 och 4 mom. föreslås en rad lagtekniska ändringar. Ändringen i 4 mom. påverkar inte den svenska texten.

Till följd av de föreslagna ändringarna i 8 § 1 mom. föreslår utskottet ett nytt 2 mom. i paragrafen, varvid propositionens 2—5 mom. blir 3—6 mom.

Övergångsbestämmelser. Utskottet föreslår att övergångsbestämmelserna ändras med beaktande av ändringarna i 8 § gällande minimiålder.

2. Lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

23 §. Eftersom regeringen återtagit sin proposition med förslag till ny folkpensionslag föreslår utskottet att passusen om invalidpension enligt den i propositionen ingående folkpensionslagen

eller lagen om införande av denna stryks i 1 mom.

Utskottet föreslår att hänvisningarna i 2 mom. till pensionslagstiftningen för arbetstagare preciseras så tillvida att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare i motsats till den lag med samma namn som träder i kraft den 1 januari 2007. Dessutom föreslår utskottet vissa lagtekniska ändringar i momentet.

24 §. Utskottet föreslår vissa lagtekniska ändringar i 2 mom. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

25 §. Utskottet föreslår att hänvisningarna i 3 mom. till pensionslagstiftningen för arbetstagare preciseras så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare.

31 §. Utskottet föreslår att 3 mom. ändras lagtekniskt. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

34 §. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras i analogi med 64 § i lagförslag 1.

37 §. Utskottet föreslår ett par lagtekniska ändringar i 1 och 2 mom. Ändringarna i 2 mom. påverkar inte den svenska texten.

40 §. Utskottet föreslår att hänvisningen i 1 mom. till lagen om pension för arbetstagare preciseras.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att ikraftträdelsedatum är öppet. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningarna i 5 mom. till 31 och 40 § ändras till hänvisningar till moment i paragraferna.

3. Lag om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

Ingressen. Utskottet föreslår lagtekniska korrigeringar i ingressen.

15 §. Utskottet föreslår att hänvisningarna i 3 mom. till lagstiftningen om arbetspensioner preciseras så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare för att undvika sammanblandning med den lag med samma namn som träder i kraft den 1 januari 2007.

21 §. Till följd av att regeringen återtagit sin proposition avseende en ny folkpensionslag föreslår utskottet att passusen om invalidpension enligt den i den återtagna propositionen ingående nya folkpensionslagen eller lagen om införande av denna stryks i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningen i momentet till pensionslagstiftningen för arbetstagare preciseras så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare i motsats till den lag med samma namn som träder i kraft den 1 januari 2007. Utskottet föreslår också en del lagtekniska ändringar i momentet.

23 §. Utskottet föreslår en lagteknisk ändring i 3 mom.

30 §. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigering i 3 mom. Korrigeringen påverkar inte den svenska texten.

40 §. Utskottet föreslår att det görs en lagteknisk ändring i 1 mom.

I 2 mom. finns bestämmelser om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och dess ledamöter. Utskottet föreslår att momentet preciseras och ändras lagtekniskt. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

43 §. Utskottet föreslår att hänvisningarna i 1 mom. till pensionslagstiftningen för arbetstagare preciseras så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare. Dessutom föreslår utskottet vissa lagtekniska preciseringar i momentet.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att ikraftträdandedagen ska vara öppen i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet ändringar i hänvisningarna i 3 mom.

4. Lag om ändring av avträdelsepension

8 §. I och med att regeringen återtagit sin proposition avseende en ny folkpensionslag föreslår utskottet att passusen om invalidpension enligt den nya folkpensionslagen eller lagen om införande av denna stryks i 1 mom.

24 §. Utskottet föreslår lagtekniska ändringar i 2 mom. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att ikraftträdandedatum lämnas öppet i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelserna i 2 mom. preciseras. Preciseringsarna påverkar inte den svenska texten.

5. Lag om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare

Ingressen. Utskottet föreslår en del tekniska preciseringar i ingressen.

22 §. Till följd av att regeringen återtagit sin proposition avseende en ny folkpensionslag föreslår utskottet att passusen om invalidpension enligt den nya folkpensionslagen eller lagen om införande av denna stryks i 2 mom. Utskottet föreslår också att hänvisningarna i momentet till pensionslagstiftningen för arbetstagare preciseras så att lagen om pension för arbetstagare (395/1961) kallas 1961 års lag om pension för arbetstagare i motsats till den lag med samma namn som träder i kraft den 1 januari 2007. Dessutom föreslår utskottet en del lagtekniska ändringar i momentet.

27 §. Utskottet föreslår en lagteknisk ändring i 3 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

32 §. Utskottet föreslår lagtekniska ändringar i 1 och 2 mom. Ändringarna i 2 mom. påverkar inte den svenska texten.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att lagens ikraftträdandedatum lämnas öppet i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet lagtekniska preciseringar i 2 och 3 mom. Preciseringarna påverkar inte den svenska texten.

6. Lag om ändring av 26 § i folkpensionslagen

26 §. Regeringen har återtagit sin proposition med förslag till folkpensionslag och lag om handikappförmåner. Till följd av återtagandet föreslår utskottet en ny lag där 26 § 1 mom. 5 punkten i folkpensionslagen kompletteras med en

hänvisning till lagförslag 1 i den nu aktuella propositionen, dvs. lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan sagda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslag 1, 2, 3, 4 och 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att ett nytt lagförslag 6 godkänns (Utskottets nya lagförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 och 2 § (Som i RP)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
(Punkt 1 som i RP)

2) jordbruk åkerbruk, boskapsskötsel, *pälsdjursuppfödning* och annan djurhållning, växt-
husproduktion, grönsaksodling, bär- och frukt-
odling samt annan trädgårdsodling, fiskodling,

biodling, renhushållning, yrkesmässig jakt, bär-
och svampplockning samt annan med ovan i
denna punkt avsedd verksamhet jämförbar pro-
duktion som angår djuruppfödning, produktion
av kött eller andra animaliska produkter, pro-
duktion av spannmål eller andra levande växter
eller annan produktion av sådana produkter som
avses i bilaga I till fördraget om upprättandet av
Europeiska gemenskapen.

(Punkt 3—6 som i RP)

(2 mom. som i RP)

4 och 5 § (Som i RP)

2 kap.

Villkor som gäller avträdaren

6—7 §
(Som i RP)

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren har fyllt

1) 56 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader på avträdarens barn eller *någon annan nära släkting* för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark i sin helhet på avträdarens barn eller *någon annan nära släkting* som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet eller om avträdelsen sker genom överlåtelse av renar,

2) 57 år, om avträdelsen sker 2007 eller 2008 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten,

3) 60 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten eller om avträdelsen sker 2009 eller 2010 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten eller om avträdelsen sker genom utarrendering av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark.

Ett villkor för avträdelsestöd är dock att avträdaren inte har fyllt 63 år när avträdelsen sker.

Med annan nära släkting avses i 1 mom. avträdarens barns make, avträdarens makes barn och dennes make, avträdarens brors eller systers barn och dennes make samt avträdarens makes brors eller systers barn och dennes make.

Det som bestäms om make i 1 mom. 1 punkten tillämpas även på en person som avses i 5 § 2 mom.

Åldersgränserna i 1 och 2 mom. tillämpas också då avträdelsen sker genom att överlåta andelar eller aktier i ett bolag som äger en gårdsbruksenhet.

9 §
(Som i RP)

10 §

Pensioner som förhindrar avträdelsestöd

Rätt till avträdelsestöd har inte en avträdare som vid avträdelsen får

1) invalidpension som beviljats tills vidare, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (*utesl.*) (347/1956) (*utesl.*), eller
(Punkt 2 som i RP)

11 §
(Som i RP)

12 §

Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsen

(1 mom. som i RP)

Som bedrivande av kommersiellt jordbruk anses inte hållande av djur som sällskapsdjur, om de inte föds upp för produktionsändamål. Efter avträdelsen får avträdaren ha högst två hästar eller tre renar. Om avträdarna är makar får de tillsammans ha högst två hästar. Renarna får hållas bara för eget bruk. Hästarna får inte användas för avel.

(3 mom. som i RP)

13 §

Upphörande med jordbruk som bedrivits i ett samfund

(1 mom. som i RP)

Efter avträdelsen får avträdaren ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar (*utesl.*) i ett annat än ett i 19 eller 21 § avsett aktiebolag som bedriver jordbruk enligt 3 § 1 mom. 2 punkten *inneha* ett sådant antal aktier som medför *en andel om högst 15 procent av rösterna*. Avträdaren skall dock efter avträdelsen upphöra med arbete i ledande ställning i ett sådant aktiebolag som bedriver jordbruk och där han eller hon äger aktier ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar. Efter avträdelsen får avträdaren inte vara ansvarig bolagsman i ett öppet bolag eller kommanditbolag som bedriver jordbruk enligt 3 §.

(3 och 4 mom. som i RP)

14 §
(Som i RP)

3 kap.

Avträdelseformer

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

(1 och 2 mom. som i RP)

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger *55 000 euro om året*,

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig *och att det under fem år efter avträdelsen går att få en inkomst på minst 10 000 euro per år från företagsverksamheten på gårdsbruksenheten*,

(5 och 6 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP)

Som generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. anses ändå inte överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till en sådan förvärvare som redan före överlåtelsen enligt 1 mom. har börjat med gårdsbruk så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 10 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning *och gårdsbruk inte inletts på samma gårdsbruksenhet i fråga om vilken avträdaren ansöker om avträdelsestöd för*.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de omständigheter som skall ingå i affärsplanen och som beaktas när gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms, om bestämmandet av gårdsbruksenhetens företagsinkomst *och* om de utredningar som skall företas pensionsanstalten för bestämmande av företagsinkomsten (*utesl.*). Genom förordning av statsrådet föreskrivs också närmare om hur det påvisas att gårdsbruksenheten uppfyller de krav som gäller miljön, hygien och djurens välfärd uppfylls samt om den utbildning och praktiska erfarenhet som krävs av förvärvaren.

16 §
(Som i RP)

17 §

Upphörande med renhushållning

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet kan avträdelsen ske:

1) genom att renarna jämte för förvärvaren nödvändiga produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner överläts till en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § 1 mom. 1—3 mom. och börjar bedriva renhushållning, *förutsatt att det för förvärvaren efter överlåtelsen bildas en renbesättning på minst 80 djur*, eller

(Punkt 2 som i RP)

(2 mom. som i RP)

Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. betraktas ändå inte överlåtelse av renar

och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 18 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning. (*Utesl.*)

4 kap.

Avträdelseformer som gäller bolag

18 §
(Som i RP)

19 §

Generationsväxling i aktiebolag

(1 och 2 mom. som i RP)

En förvärvare som avses i 1 mom. (*utesl.*) anses ha bestämmande inflytande i bolaget, om han eller hon ensam eller tillsammans med sin make äger över hälften av bolagets aktier eller om *han eller hon ensam eller tillsammans med sin make på grund av aktieinnehavet har över hälften av rösterna.*

(4 mom. som i RP)

20 §

Generationsväxlingsöverlåtelse till personbolag

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

21 §

Generationsväxlingsöverlåtelse till aktiebolag

(1 mom. som i RP)

En lantbruksföretagare som avses i 1 mom. 1 punkten anses ha bestämmande inflytande i ett aktiebolag om han eller hon ensam eller tillsammans med sin make äger över hälften av bolagets aktier eller om *han eller hon ensam eller*

tillsammans med sin make på grund av aktieinnehavet har över hälften av röstetal.

(3 mom. som i RP)

5 kap.

Gemensamma bestämmelser för olika avträdelseformer

22 och 23 §
(Som i RP)

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överläts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

(1 punkten som i RP)

2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen och företagsinkomsten för varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst tre gånger *så stor som den inkomst* som förutsatts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet i (*utesl.*) 15 § 1 mom. 4 punkten.

(2 och 3 mom. som i RP)

25 §

Generationsväxlingsöverlåtelse av renhushållning till flera förvärvare

En överlåtelse enligt 17 § 1 mom. 1 punkten kan ske till flera än en förvärvare, om *det* för respektive förvärvare *bildas en renbesättning på minst 150 djur* till följd av överlåtelsen.

26 och 27 §
(Som i RP)

6 kap.

Fastställande av avträdelsestödet28 §
(Som i RP)

29 §

Fastställande av grundbeloppet

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han eller hon när avträdelsen skedde hade haft rätt till full invalidpension. När grundbeloppet fastställs beaktas ändå inte rätt till pension av de förmåner som uppräknas i 74 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och inte en förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). De inkomster som ligger till grund för ovan nämnda förmåner eller de beräknade inkomster som avses i 76 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare beaktas inte som inkomster som ligger till grund för pensionen för den återstående tiden.

(2—4 mom. som i RP)

30 §
(Som i RP)

31 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträderen, om han eller hon då avträdelsen skedde hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invalidpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock föreskrifterna i 25 b § i folkpensionslagen om avvägning av pensionens belopp till bosättningstiden i Finland. När kompletteringsdelen fastställs beaktas som inkomst fortlöpande pension eller ersättning som betalas från utlandet och som motsva-

rar pension eller ersättning enligt 26 § 1 mom. i folkpensionslagen.

När kompletteringsdelen beräknas tillämpas bestämmelserna i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall där det är fråga om personer som avses i 5 § 2 mom. (*utesl.*). På kompletteringsdelen tillämpas ändå inte 28 § 1 mom. i folkpensionslagen. Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 1 mom. i folkpensionslagen.

(3 mom som i RP)

Till avträdelsestödet fogas en barnförhöjning enligt 29 § i folkpensionslagen på de villkor som anges i paragrafen.

7 kap.

Ansökan och beslut om avträdelsestöd32 och 33 §
(Som i RP)

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsestöd och de *handlingar och* förbindelser som avses i 15—21 §, (*utesl.*) 23 § 2 och 3 mom. *samt* 33 § skall lämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun inom vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall till pensionsanstalten sända ansökningshandlingarna jämte sitt utlåtande om förutsättningarna för avträdelsestöd. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

(2 och 3 mom. som i RP)

Om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnar in *nödvändig* tilläggsutredning till den som begärt tilläggsutredning enligt 3 mom., kan pensionsanstalten *avvisa ansökning-*

en utan prövning eller avgöra den utan tilläggsutredning.

35 och 36 §
(Som i RP)

37 §

Sedan avträdelserna skett skall pensionsanstalten efter att ha fått nödvändiga utredningar fastställa avträdelsernas belopp genom ett överklagbart beslut med iakttagande av (*utesl.*) 29—31 §.

(2 mom. som i RP)

38 §

Betalning av avträdelser

Avträdelserna betalas från avträdelsetidpunkten enligt 4 § 3 mom. för avträdelserna i fråga,; avträdelserna betalas dock inte förrän

(Punkt 1—6 som i RP)

(Punkt 7 som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(Punkt 8 som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 och 3 mom. som i RP)

39 och 40 §
(Som i RP)

41 §

Erhållande och intjänande av pension för tiden för avträdelser

(1 mom. som i RP)

Avträdelserna kan inte intjäna pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelserna betalas till honom eller henne. Efter avträdelserna kan avträdelserna inte heller intjäna pensionsskydd såsom idkare av gårdsbruk eller renägare enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelserna ännu inte har börjat betalas på grund av att villkoren i 38 §, eller något av dem, inte har uppfyllts.

(3 mom. som i RP)

42 §

Ändring av avträdelsernas grundbelopp till ålderspension

(1 mom. som i RP)

Till ålderspension enligt 1 mom. läggs dock

(Punkt 1 som i RP)

2) sådan pension som intjänats med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare och som vid avträdelsetidpunkten enligt bestämmelserna i denna lag inte skall beaktas när avträdelsernas grundbelopp fastställs.

(3 mom. som i RP)

När grundbeloppet ändras till ålderspension på det sätt som avses i 1 mom., kan pensionsanstalten på ansökan bevilja pensionstagaren ålderspension som intjänats på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare tidigast från den tidpunkt som avses i 1 mom.

Om avträdelserna inte upphört med andra förvärvsarbeten eller minskat dem så att avträdelsernas grundbelopp hade börjat betalas ut, kan utbetalningsstarten för i 1 mom. avsedd ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare uppskjutas efter ansökan från avträdelserna, om ansökan görs innan avträdelserna fyller 63 år. Ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare beviljas då på särskild ansökan. Ålderspensionen fastställs enligt 1—4 mom. från början av månaden efter den då ansökan gjordes. (Nytt 5 mom.)

43 §

Betalningen av avträdelsernas kompletteringsdel upphör

(1 och 2 mom. som i RP)

Om mottagaren av avträdelserna beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (*utesl.*), indras avträdelsernas kompletteringsdel.

Om mottagaren av avträdelserna beviljas annan än i 1 mom. avsedd full invalidpension, in-

dividuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av *dem*, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt lagar eller *pensionsstadga* som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), *nedan 1961 års lag om pension för arbetstagare*.

(5 mom. som i RP)

44 §
(Som i RP)

45 §

Betalningen av avträdelsestöd avbryts

(1—3 mom. som i RP)

Betalningen av avträdelsestödet återupptas omedelbart (utesl.) när pensionsanstalten har fått uppgift om att orsaken till avbrottet har undanröjts. Mottagaren av avträdelsestödet skall skriftligt underrätta pensionsanstalten om saken. Närmare bestämmelser om förfarandet när ett avbrutet avträdelsestöd börjar betalas på nytt utfärdas genom förordning av statsrådet. Avträdelsestöd betalas emellertid inte retroaktivt för längre tid än sex månader före underrättelsen.

8 kap.

Uppfyllande av förpliktelserna i förbindelsen och skyldighet att lämna uppgifter

46 §

Indragning av avträdelsestöd

(1 mom. som i RP)

Om avträdares i 1 mom. avsedda verksamhet eller försummelse av förbindelsen skall anses vara ringa eller om det funnits andra särskilda skäl för *en sådan verksamhet eller försummelse*, kan avträdelsestödet indras för en viss tid eller beslut fattas om att avträdelsestödet betalas

till samma belopp som tidigare. Kompletteringsdelen kan även indras delvis.

Avträdelsestödet kan dras in från den tidpunkt då den verksamhet som avses i 1 mom. inleddes eller försummelsen skedde (utesl.).

47 §
(Som i RP)

48 §

Underlåtenhet att infria förbindelsen

(1 mom. som i RP)

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också (*utesl.*) förvärvare och bolag enligt 18—21 § (*utesl.*). En förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § samt ett bolag som avses i 18—21 § ansvarar solidariskt för att avträdelsestödet kapitalvärde ersätts, om en förbindelse enligt 15 § 1 mom. 4, 5 eller 6 punkten inte infrias.

(3 och 4 mom. som i RP)

49—51 §
(Som i RP)

52 §

Förhandsbeslut

(1 mom. som i RP)

En förvärvare har rätt att av pensionsanstalten få ett bindande förhandsbeslut om huruvida ett av honom eller henne planerat förfarande skall betraktas som ett i 47 § nämnt avbrytande av infriandet av förbindelse eller som en i 48 § nämnd åtgärd och vilka påföljder förfarandet enligt 47 eller 48 § medför.

(3 och 4 mom. som i RP)

9 kap.

Återkrav och preskriptionsbestämmelser

53 §
(Som i RP)

54 §

Delinvalidpension som betalats utan grund

Om delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare utan grund enligt 30 § 2 mom. har betalats till avträdaren efter avträdel- sen, kan *den* pension som betalats utan grund i sin helhet kvittas mot avträdelsestödet grundbe- lopp, som betalas till avträdaren för samma tids- period.

55 och 56 §
(Som i RP)

10 kap.

Ändringssökande

57 §

Sökande av ändring

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 och 3 mom. som i RP)

58—62 §
(Som i RP)

11 kap.

Bestämmelser om lagens verkställighet

63 §

Verkställighet av lagen

För verkställigheten av denna lag svarar kom- munernas landsbygdsnäringsmyndighet, arbets- krafts- och näringscentralerna, jord- och skogs- bruksministeriet (*utesl.*) och pensionsanstalten.

64 §

Verkställighet av lagen i landskapet Åland

I landskapet Åland ansvarar länsstyrelsen på Åland för skötseln av de uppgifter som enligt

denna lag ankommer på arbetskrafts- och nä- ringscentralerna (*utesl.*).

65 §
(Som i RP)

66 §

Utförande av kontroller som gäller stöntagare och förbindelsegivare

(1 mom. som i RP)

En stöntagare och en förbindelsegivare är skyldig att utan ersättning för den som utför kon- trollen visa upp de handlingar med vars hjälp det kan konstateras om det har funnits förutsättning- ar för beviljande och betalning av stödet och om förbindelserna har infriats. Med handlingar av- ses även motsvarande material som har skapats eller sparas med hjälp av automatisk databe- handling eller på något annat sätt. Stöntagare och förbindelsegivare är även i övrigt skyldiga att bistå vid kontrollen. Den som utför kontrol- ler har rätt att i den omfattning som tillsynsupp- giften förutsätter granska de områden som om- fattas av förbindelsen samt produktions- och ekonomibyggnader. *Kontroll får inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden.*

(3 mom. *utesl.*)

67 §
(Som i RP)

12 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

68 §

Bestämmelsersom tillämpas

Lagen om offentlighet i myndigheternas verk- samhet (621/1999 (*utesl.*)), *nedan offentlighets- lagen*, tillämpas på offentligheten i fråga om pensionsanstaltens handlingar och verksamhet till den del pensionsanstalten utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig

makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen, tillämpas i pensionsanstalten i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag de bestämmelser i offentlighetslagen som avser:

(Punkt 1 och 2 som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(Punkt 3 och 4 som i RP)

69 och 70 §
(Som i RP)

71 §

Avträdarens och avträdelsestödsökandens rätt att få uppgifter

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

72 §
(Som i RP)

73 §

Pensionsanstaltens rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter

(1 mom. som i RP)

På avträdelsestöd tillämpas också det som i 204 och 205 § samt 206 § 1 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om utlämnande av uppgifter för frivilligt grupptilläggs-pensionsskydd och för utredning av brott och missbruk samt om utlämnande av uppgifter till myndigheter. Likaså tillämpas på avträdelsestöd det som i 208 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om vidareutlämnande av uppgifter.

(3 mom. som i RP)

74 §

Registeranmälningar till Pensionsskyddscentralen

Pensionsanstalten skall omedelbart underrätta pensionsskyddscentralen (*utesl.*) om när avträdelsestödet börjar och när det upphör. Pensionsanstalten skall också lämna pensionsskyddscentralen andra *nödvändiga* uppgifter om avträdelsestödet (*utesl.*).

75—77 §
(Som i RP)

13 kap.

Särskilda bestämmelser

78—80 §
(Som i RP)

14 kap.

Ikraftträdande

81 §

Lagens ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. (*Utesl.*)
(2 mom. som i RP)

82 §

Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag tillämpas om en avträdelse enligt 4 § sker den 1 januari 2007 eller därefter, dock senast den 31 december 2010. Om avträdelsen har skett *senast den 31 december 2006* i enlighet med 15 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), bestäms rätten till avträdelsestöd på det sätt som föreskrivs i den lagen.

Den minimiålder på 57 år som nämns i 8 § 1 mom. 2 punkten tillämpas på avträdelser enligt 4 § som sker tidigast den 1 januari 2007 men se-

nast den 31 december 2008. Den minimiålder på 60 år som nämns i 8 § 1 mom. 3 punkten tillämpas på avträdelser enligt 4 § som sker den 1 januari 2009 men senast den 31 december 2010. (Nytt 2 mom.)

(3 och 4 mom. som 2 och 3 mom. i RP)

(5 mom. som 4 mom. i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(6 mom. som 5 mom. i RP)

83 §

Övergångsbestämmelser

Utan hinder av det som i 8 § 1 mom. 3 punkten föreskrivs om minimiålder för avträdaren vid generationsväxlingsöverlåtelse till en annan än i 8 § 1 mom. 1 punkten avsedd person, är en förutsättning för att en avträdare som är född 1950 eller tidigare skall få avträdelsestöd att avträdaren när avträdelserna sker har fyllt 56 år men ändå inte 63 år. Om avträdarna är makar och den äldre av avträdarna uppfyller villkoren i detta moment och annars är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd om han eller hon har fyllt 51 år när avträdelserna sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på den i 9 § 3 mom. avsedda yngre delägaren i en sammanslutning som bedrivit jordbruk för

sammanslutningens räkning samt på en 1955 eller tidigare född i 9 § 2 mom. avsedd efterlevande make till en lantbruksföretagare. Avträdelsestöd betalas ändå inte till avträdare som avses i detta moment för tiden innan de fyllt 56 år.

Utan hinder av det som i 8 § 1 mom. 3 punkten föreskrivs om minimiålder för avträdaren när äganderätten till gårdsbruksenhetens åkermark 2009—2010 överläts som tilläggsmark till en annan än i 8 § 1 mom. 1 punkten avsedd person, är ett villkor för att en avträdare som är född 1951 eller tidigare skall få avträdelsestöd att avträdaren har fyllt 57 år men ändå inte 63 år när avträdelserna sker. Om avträdarna är makar och den äldre av avträdarna uppfyller villkoren enligt detta moment och i övrigt är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd om han eller hon har fyllt 52 år när avträdelserna sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på den i 9 § 3 mom. avsedda yngre delägaren i en sammanslutning som bedrivit jordbruk för sammanslutningens räkning samt på en 1956 eller tidigare född i 9 § 2 mom. avsedd efterlevande make till en lantbruksföretagare. Avträdelsestöd betalas inte till avträdare som avses i detta moment för tiden innan de fyllt 57 år.

(3 mom. som i RP)

2.

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 december 1995 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 7 § 4 mom., 18 § 4 mom., 23 och 24 §, 25 § 3 mom., 31 § 3 mom., 34 § 2 mom., 37 § 1 och 2 mom. och 40 § 1 mom.,

av dem 7 § 4 mom. och 34 § 2 mom. sådana de lyder i lag 593/2002, 18 § 4 mom. och 40 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1385/2004, 23 § sådana de lyder i lag 1326/1999, 25 § 3 mom. och 31 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1389/2004, 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1325/2002 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 290/1999, samt

fogas till 25 §, sådana de lyder delvis ändrad i nämnda lag 1385/2004 och 1389/2004, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

7 och 18 §
(Som i RP)

23 §

Om mottagaren av avträdelsestöd får invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (*utesl.*), indras avträdelsestödet kompletteringsdel.

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller lagar om införande av *dessa*, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt lagar eller *pensionsstadga* som avses i 8 § 4 mom. i 1961 års lag om pension för arbetstagare (395/1961).

(3 mom. som i RP)

24 §

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

25 §

Angående indragning och återkrav av avträdelsestöd gäller 4 c § 6 mom. i 1961 års lag om pension för arbetstagare sådan den gällde vid ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006). Avträdelsestödet kan också återkravas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestöd eller poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. På preskribering av en återkravsfordran tillämpas 31 § 3 mom.

(4 mom. som i RP)

31 §

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

34 §

I landskapet Åland ansvarar länsstyrelsen på Åland för skötseln av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna (utesl.).

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas *genom besvär* hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett laga-kraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare.

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 8 g § i 1961 års lag om pension för arbetstagare, sådan den lyder den 31 december 2006, samt 96—100 §, 103 §, 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 och 191 §, 192 § 1 mom., 193 § 2 mom., 195—196 §, 198 §, 202 §, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216—218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt

19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den *(utesl.)* 20 .

(2—4 mom. som i RP)

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare tillämpas hänvisningen i 40 § 1 mom. i denna lag till 125 § i la-

gen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 31 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

(6 mom. som i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 15 § 3 mom., 21 § 1 mom., 23 §, 30 § 3 mom., 40 § 1 och 2 mom. och 43 § 1 mom.,

av dem 15 § 3 mom. och 43 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1387/2004, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1390/2004 samt 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1322/2002 och 2 mom. sådant det lyder i lag 288/1999 *(utesl.)*, samt

fogas till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2004, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), nedan 1961 års lag om pension för arbetstagare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i 1961 års lag om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gällde den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

21 §

Om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas invalidpension, individuell förtids-

pension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen *(utesl.)* (347/1956) *(utesl.)*, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av dem eller lagar eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. i 1961 års lag om pension för arbetstagare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av generationsväxlingspension indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

23 §

(1 och 2 mom. som i RP)

När generationsväxlingspension har börjat betalas på grundval av 19 § intjänar mottagaren av generationsväxlingspension pension av annat förvärvsarbete än sådant som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare enligt det som föreskrivs om arbete under pensionen i de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

26 §
(Som i RP)

30 §

— — — — —
(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)
— — — — —

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension i tillämpliga delar 8 g § i 1961 års lag om pension för arbetstagare, sådan den lyder den 31 december 2006, samt 96—100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 §, 191 § och 192 § 1 mom., 195, 196, 198, 202, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216—218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.
— — — — —

— — — — —
Denna lag träder i kraft den (utesl.) 20 .
(2 mom. som i RP)

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, tillämpas hänvisningen i 43 § 1 mom. i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 30 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

(4 mom. som i RP)

4.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsepension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/1974) 8 § 1 mom., 23 § 4 mom. och 24 §,
 sådana de lyder, 8 § 1 mom. i lag 1087/1985, 23 § 4 mom. i lag 1304/1990 och 24 § i lag 1392/2004, som följer:

8 §
 I avträdelsepension betalas full avträdelsepension eller minskad avträdelsepension. Minskad avträdelsepension betalas till en avträdare som har fyllt 65 år eller som får arbetslöshetspension, individuell förtidspension, för minst sex månader beviljad invalidpension eller förtida ålderspension enligt (*utesl.*) folkpensionslagen (347/1956).

23 §
 (Som i RP)

24 §
 (1 mom. som i RP)
 (2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

—————
 Denna lag träder i kraft den (*utesl.*) 20 .
 (2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

5.

Lag**om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 17 § och 22 § 2 mom., 27 § 3 mom., 32 § och 37 § 1 mom.,
 av dem 27 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1391/2004, 32 § sådan den lyder i lag 289/1999 och 1326/2002 (*utesl.*) samt 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1388/2004, som följer:

17 §
 (Som i RP)

22 §

—————
 Om mottagaren av avträdelseersättning beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (*utesl.*), indras avträ-

delsetillägget. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av avträdelseersättning beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller lagar om införande av *dem* eller lagar eller *pensionsstadga* som avses i 8 § 4 mom. i 1961 års lag om pension för arbetsta-

gare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av avträdelseersättning indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

27 §

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av

denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

37 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den *(utesl.)* 20 .

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(4 mom. som i RP)

Utskottets nya lagförslag

6.

Lag

om ändring av 26 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 26 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 724/2001, som följer:

26 §

Vid fastställandet av folkpensionen beaktas till personen varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), grundbelopp av avträdelseer-

sättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992), *(utesl.)* grundbelopp av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och *lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (/)*;

likväl så att från folkpensionens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed sum-

man av de i 1—5 punkten nämnda förmånerna överstiger 536 euro om året.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att den ändring av bestämmelserna som krävs för att

systemet med avträdelsestöd skall kunna tillämpas vid ägoregleringar sker i form av ett separat välförberett lagstiftningsprojekt.

Helsingfors den 12 juni 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /cent
Minna Lintonen /sd
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml (delvis)
ers. Susanna Haapoja /cent
Jari Koskinen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION

Motivering

Regeringens proposition RP 34/2006 rd med förslag till lagar om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och om ändring av lagar som gäller avträdelssystemet innehåller en mängd problem som utskottsmajoriteten inte ansett behöva åtgärdas.

Den arbetsgrupp som suttit och grunnat på den nya avträdelselagen lade enhälligt fram ett bra förslag som förbättrar systemet. Men förslaget blev i regeringen en spelbricka för andra saker när regeringen stramade åt villkoren för stödet för att spara närapå 20 miljoner euro.

Det positiva i saken är att det blev en förlängning på systemet med avträdelsestöd. En annan bra sak är att propositionen också tillåter generationsväxlingar på gårdsbruksenheter i aktiebolagsform. Utskottet har åtgärdat de mest flagranta bristerna i propositionen, men trots utskottsbehandlingen innehåller lagförslaget fortfarande många problematiska punkter.

De planerade ändringarna i lagen om avträdelsestöd hotar radera fundamentet för det avträdelsestödssystem som byggts upp sedan 70-talet. Ändringarna slår hårt mot jordbrukare som står på tröskeln till pensionsåldern. Enligt propositionen kan en jordbrukare få avträdelsestöd som 56-åring bara om något av barnen eller en nära släkting, t.ex. ett syskonbarn, tar över. I annat fall måste avträdaren vänta tills han eller hon fyllt 60 år. Aldrig tidigare har lagen gjort åtskillnad mellan förvärvarna. Men nu går lagförslaget in för en i allra högsta grad negativ särbehandling. En 56-årig avträdare kan inte få avträdelsestöd, även om det bland grannarna eller annars i närheten finns jordbrukare som vore färdiga att fortsätta jordbruket. Grundlagsutskottet anser att åldersgränserna i princip ska vara enhetliga i en lag som denna.

Ett annat stort problem i lagförslaget är att det efter 2008 inte är möjligt att lägga ned jordbruket genom att arrendera ut mark till andra jord-

brukare. Om utarrendering som avträdelsesätt förbjuds, leder det ofrånkomligen till att det blir svårt att få arrendemark och priset på odlingsmark stiger ytterligare. Överlåtelse av tillskottsmark gäller också de fall där förvärvaren är avlåtarens barn som redan har ett eget jordbruk.

Utskottsmajoriteten föreslår en inkomstgräns i lagen. Varken den gällande lagen eller propositionen har en sådan. Det är helt omotiverat att spika inkomstgränsen i lag. Till följd av omstruktureringarna tvingas många unga företagare ta stora lån för lägenhetsköp och dessutom nästan alltid investera med lånekapital. I motsats till andra EU-stater kan här hos oss anskaffningspriset på jordbruks- och skogsmark inte dras av i beskattningen, utan förvärvet av ett jordbruk måste betalas med nettoinkomsterna efter skatt. För att klara sina skulder måste unga företagare skaffa sig inkomster utanför jordbruket. Därför föreslår vi att några inkomstgränser inte anges i denna lag.

Långsiktighet har efterlysts i jordbrukspolitiken. Den kommitté som grunnat på en förlängning av systemet med avträdelsestöd föreslog enhälligt i höstas att systemet ska fortsätta ända till 2013. Enligt den nu aktuella propositionen gäller systemet bara till 2010. Kortsiktighet och ideliga lagändringar gör det ytterst svårt för jordbrukare att planera och vidta åtgärder för framtiden.

Om lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk går igenom såsom regeringen föreslagit kommer generationsväxlingarna ofelbart att minska. Tvärtom skulle det gälla att främja generationsväxlingarna för att främja en sund strukturutveckling och därmed garantera jordbruket möjligheter att utvecklas och fortleva.

Om vår motivering och vår reservation godkänns påverkas också övergångsbestämmelserna, som bör ändras utgående från hur lagstiftningen enligt ändringsförslaget sätts i kraft.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslag 2—6 godkänns enligt utskottets betänkande och

*att lagförslag 1 godkänns med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**).*

Reservationens ändringsförslag**1.****Lag****om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

(Som i JsUB)

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på åtgärder på grundval av vilka bedrivandet av jordbruk upphör 2007—2013.

(2 mom. som i JsUB)

3—5 §

(Som i JsUB)

2 kap.

Villkor som gäller avträdaren

6 och 7 §

(Som i JsUB)

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren har fyllt 56 år när avträdelsen sker.

Ett villkor för avträdelsestöd är dock att avträdaren inte har fyllt 63 år när avträdelsen sker.

(3 mom. *utesl.*)

(3 mom. som 4 mom. i JsUB)

9—14 §

(Som i JsUB)

3 kap.

Avträdelseformer

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

(1 och 2 punkten som i JsUB)

(3 punkten *utesl.*)
(3—5 punkten som 4—6 punkten i JsUB)
(2—4 mom. som i JsUB)

16 §
(1 mom. som i JsUB)
Upphörandet med att bedriva jordbruk kan (*utesl.*) också ske så att avträdaren arrenderar ut gårdsbruksenhets åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare som uppfyller villkoren i 1 mom.
(3 mom. som i JsUB)

17 §
(Som i JsUB)

4 kap.
Avträdelseformer som gäller bolag

18—21 §
(Som i JsUB)

5 kap.
Gemensamma bestämmelser för olika avträdelseformer

22—27 §
(Som i JsUB)

6 kap.
Fastställande av avträdelsestödet

28—31 §
(Som i JsUB)

7 kap.
Ansökan och beslut om avträdelsestöd

32—45 §
(Som i JsUB)

8 kap.

Uppfyllande av förpliktelserna i förbindelsen och skyldighet att lämna uppgifter

46—52 §
(Som i JsUB)

9 kap.

Återkrav och preskriptionsbestämmelser

53—56 §
(Som i JsUB)

10 kap.

Ändringssökande

57—62 §
(Som i JsUB)

11 kap.

Bestämmelser om lagens verkställighet

63—67 §
(Som i JsUB)

12 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

68—77 §
(Som i JsUB)

13 kap.

Särskilda bestämmelser

78—80 §
(Som i JsUB)

14 kap.

Ikraftträdande

81 §
(Som i JsUB)

82 §

Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag tillämpas om en avträdelse enligt 4 § sker den 1 januari 2007 eller därefter, dock senast den 31 december 2013. Om avträdelser har skett i enlighet med 15 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) före

den 1 januari 2007, bestäms rätten till avträdelsestöd på det sätt som föreskrivs i den lagen.

Den minimiålder på 56 år som nämns i 18 § 1 mom. 2 punkten tillämpas på avträdelser enligt 4 § som sker tidigast den 1 januari 2007 men senast den 31 december 2013. Den minimiålder på 63 år som nämns i 8 § 2 mom. tillämpas på avträdelser enligt 4 § som sker den 1 januari 2007 men senast den 31 december 2013.

(3—6 mom. som i JsUB)

83 §
(Som i JsUB)

Helsingfors den 12 juni 2006

Pertti Hemmilä /saml
Jari Koskinen /saml